

The Maharaja Sayajirao University of Baroda, Vadodara
Ph. D Entrance Test (PET Examination)

SYLLABUS

Note : Paper – II will cover 50 compulsory Multiple Choice Questions (MCQ) of 1 mark each covering Entire Syllabus including all electives.

Subject: Gujarati

PET Examination Code: 3

PAPER-II

આ પ્રશ્નપત્રમાં 4 મુખ્ય વિષયક્ષેત્રો હશે :

- ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ
- સાહિત્યકલા-સિદ્ધાન્તો અને સાહિત્યવિવેચન
- ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ
- લોક-સાહિત્ય, સાહિત્યિક સંશોધન, ભાષાન્તર અને ગુજરાતીમાં સાહિત્યિક પત્રકારત્વ. આ પ્રશ્નપત્રના લગભગ બધા મુદ્દા સર્વસામાન્ય સ્વરૂપના છે અને મોટા ભાગની યુનિવર્સિટીઓના સ્નાતક-અનુસ્નાતક વિભાગોના અભ્યાસક્રમોમાં, ઘણુંખરું આવી ગયા હોય છે.

ઉપર્યુક્ત 4 મુખ્ય વિષયક્ષેત્રોથી કસોટીની ભૂમિકા ઊભી થશે અને તે સાહિત્યકલાને વિશેની સમજ વ્યક્ત કરશે, વળી, તેના પ્રકાશમાં ઉમેદવારનું મૂલ્યાંકન કરાશે.

વિષયક્ષેત્ર (a) : ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - આમાં 4 ભાગ હશે :

- પ્રાગ્ નરસિંહ યુગ
- નરસિંહથી દયારામ
- નર્મદથી ગાંધીયુગ અને
- 1950 સુધી; ઉપરાન્ત, ત્યારથી માંડીને આજ સુધી (એટલે કે, આધુનિક અને અનુ-આધુનિક યુગ સુધી)

વિષયક્ષેત્ર (b) : સાહિત્યકલા-સિદ્ધાન્તો અને સાહિત્ય-વિવેચન
સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્ર અને પશ્ચિમની સાહિત્યવિચારણા

વિષયક્ષેત્ર (c) : ગુજરાતી ભાષાનો કુળક્રમ અને તેનું વ્યાકરણ.
ભાષાવિજ્ઞાનવિષયક સામાન્ય સમજ અને વ્યાકરણને વિશેની જાણકારી.

વિષયક્ષેત્ર (d) : દરેકવિષયક્ષેત્રમાં મહત્વનું પ્રદાન કરનારા સાહિત્યકારો વિશેની જાણકારી.
ઉમેદવાર પાસે દરેક વિષયક્ષેત્રનાં મહત્વનાં પુસ્તકોનું પ્રત્યક્ષ અને ઊંડું અધ્યયન અપેક્ષિત છે. બંને પ્રશ્નપત્ર માટેના સંદર્ભ-ગ્રન્થોની અન્તે યાદી આપી છે - પરન્તુ તેને માત્ર સર્વસાધારણ ગણવી.

આ પ્રશ્નપત્રમાં આવરી લેવાતા મુદ્દા મોટા ભાગની યુનિવર્સિટીઓના અભ્યાસક્રમોમાં ઘણુંખરું આવી ગયા હોય છે - અહીં તેમને વિકલ્પોના વૈવિધ્ય સાથે સમાવી લીધા છે. આ પ્રશ્નપત્રમાં 10 અને 1 એમ 11 કોટિઓ છે.

Unit—I

મુદ્દા

- (a) રસસિદ્ધાન્ત : ધ્વનિમતઃ વક્રોક્તિવિચાર; રમણીયતા વિચાર
(b) કાવ્યવ્યાખ્યા; કાવ્યપ્રયોજન; કાવ્ય-હેતુ
(a અને b માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

Unit—II

મુદ્દા

- (a) પ્લેટો-એરિસ્ટોટલ, લોન્જાઈનસ, ટી.એસ.એલિયટ, નવ્યવિવેચન, સંરચનાવાદી કાવ્યશાસ્ત્ર અને વિઘટનશીલ સિદ્ધાન્ત (થીયરી ઓવ ડીકન્સ્ટ્રક્શન)
(b) પ્રશિષ્ટતાવાદ (ક્લાસિસિઝમ, કૌતુકપ્રિયતાવાદ (રોમેન્ટિસિઝમ) આધુનિકતાવાદ (મોડર્નિઝમ), પ્રતીકવાદ (સિમ્બોલિઝમ) અને અતિવાસ્તવવાદ (સર્રિયલિઝમ)
(a અને b માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

Unit—III

મુદ્દા

- (a) નવલરામ, નરસિંહરાવ, રમણભાઈ નીલકંઠ, બળવંતરાય ઠાકોર, રામનારાયણ પાઠક.
(b) હરિવલ્લભ ભાયાણી, સુરેશ જોષી, જયન્ત કોઠારી, પ્રમોદકુમાર ખટેલ, રાધેશ્યામ શર્મા, સુમન શાહ, ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાલા અને શિરીષ પંચાલ.
(a અને b માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

Unit—IV

- (a) વાલ્મીકિકૃત 'રામાયણ'; વ્યાસરચિત મહાભારત; શ્રીમદ ભાગવત; કાલિદાસકૃત રઘુવંશ; કાલિદાસકૃત મેઘદૂત
- (b) ગોરા (ટાગોર); ગોદાન (પ્રેમચન્દ); સ્વર્ગેર નીચેર માનુષ (સુનીલ ગંગોપાધ્યાય); હાજાર ચોરાશીર માં (મહાશ્વેતા દેવી); આરણ્યક (વિભૂતિભૂષણ બન્દોપાધ્યાય); સંસ્કાર (અનન્તમૂર્તિ); યયાતિ (વિ.સ.ખાંડેકર) અને હયવદન (ગિરીશ કર્નાડ).
- (a અને b માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

Unit—V

- (a) ભરતેશ્વર બાહુબલિ રાસ (જયશેખર સૂરિ); નરસિંહનાં પદો; નળાખ્યાન (પ્રેમાનંદ); અનુભવબિંદુ (અખો); મદનમોહના (શામળ); સરસ્વતીચંદ્ર (ગોવર્ધનરામ); ગુજરાતનો નાથ (મુનશી); સોરઠ તારાં વહેતાં પાણી (મેઘાણી); માનવીની ભવાઈ (પત્રાલાલ પટેલ); છિન્નપત્ર (સુરેશ જોષી); કુરુક્ષેત્ર (દર્શક); પેરેલિસિસ (ચંદ્રકાન્ત બક્ષી); અમૃતા (રઘુવીર ચૌધરી); કામિની (મધુ રાય); સ્વપ્રતીર્થ (રાધેશ્યામ શર્મા); વડવાનલ (ધીરુબેન પટેલ) અને આંગણિયાત (જોસેફ મેકવાન).
- (b) પૂર્વાલાપ (કાન્ત); ભણકાર (બ.ક.ઠાકોર); પ્રાચીના (ઉમાશંકર જોષી); વસુધા (સુન્દરમ્); ધ્વનિ (રાજેન્દ્ર શાહ); ઇંદોલય (નિરંજન ભગત); અથવા (ગુલામ મોહમ્મદ શેખ); વહી જતી પાછળ રમ્યઘોષા (લાભશંકર ઠાકર); ઓડિસ્સ્યૂસનું હલેસું (સિતાંશુ યશશ્ચન્દ્ર); અંગત (રાવજી પટેલ); ક્યાં ? (અનિલ જોષી) અને રૂપ (અમૃત ધાયલ).
- (c) મારી હકીકત (નર્મદ); ફારબસવિરહ (દલપતરામ); આત્મકથા (ગાંધીજી); સ્મરણયાત્રા (કાકાસાહેબ); જનાન્તિકે (સુરેશ જોષી); સાપના ભારા (ઉમાશંકર જોષી); ધરા ગુર્જરી (ચંદ્રવદન મહેતા); પરિત્રાણ (દર્શક); તણખામંડળ (ધૂમકેતુ); દ્વિરૈફની વાતો (રામાનારાયણ વિ. પાઠક); પ્રાગૈતિહાસિક અને શોકસભા (કિશોર જાદવ); ધીમુ અને વિભા (જયંતી દલાલ) અને સમૂળી કાન્તિ (કિશોરલાલ મશરૂવાળા).
- (a, b અને c માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

Unit—VI

- (a) એગેમેમ્નોન (એસ્કિલસ); ડિવાઈન કોમેડી (દાન્તે); ઓથેલો (શેક્સપિયર); ધ વેસ્ટ લેન્ડ (ટી.એસ.એલિયટ); યુલિસિસ (જેમ્સ જોયસ); ફાઉસ્ટ (ગ્યુઈથે); માદામ બોવરી (ફ્લોબેર) થી સિસ્ટર્સ (ચેખવ); અ ડોલ્સ હાઉસ (ઈબ્સન); વેઈટિન્ગ ફોર ગોદો (બેકેટ); મેટામોર્ફોસિસ (કાફ્કા); ધ ઓલ્ડ મેન એન્ડ ધી સી (હેમિન્ગ્વે); ધ આઉટસાઈડર (કામૂ); કાઈમ એન્ડ પનિશ્મેન્ટ (દોસ્તોએવ્સ્કી); ધ મીક વન (દોસ્તોએવ્સ્કી); ધ કાસલ (કાફ્કા); વન હન્ડ્રેડ યર્સ ઓવ સોલિટ્યૂડ (માકવેર્ઝ); દુઈનો એલેજી (રિલ્ડને ધ ફ્લાઈઝ (સાત્રી).
- (a અને b માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

Unit—VII

- (a) ગઘ : નવલકથા; લઘુનવલ; ટૂંકી વાર્તા; નાટક; એકાંકી; સાહિત્યિક (અંગત) નિબન્ધ; આત્મકથા; જીવનકથા અને લોકકથા.
- (b) પદ્ય : મહાકાવ્ય; આખ્યાન; પદ્યવાર્તા; રાસ; ફાગુ; ખણ્ડકાવ્ય; સોનેટ; પદ્યનાટક ઊર્મિકાવ્ય (લિરિક); ગઝલ; ગીત; અછાન્દસ અને લોકગીત.
- (a અને b માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

Unit—VIII

મુદ્દા

- (a) (i) ગુજરાતીમાં પ્રકાશિત લોકસાહિત્ય
(ii) ગુજરાતી લોકસાહિત્યનું અધ્યયન-સમ્પાદન કરતા મુખ્ય સાહિત્યકારો.
- (b) (i) ગુજરાતી ભાષાનો કુળક્રમ
(ii) અર્વાચીન ગુજરાતી ભાષાની લાક્ષણિકતાઓ; શબ્દભંડોળ; વિવિધ બોલીઓ.
- (a અને b માંથી 2 ટૂંકનોંધ માટેના પ્રશ્નો, ટૂંકનોંધ માટેના 2 વૈકલ્પિક પ્રશ્નો સાથે)

Unit—IX

મુદ્દા

- (a) સાહિત્યિક સંશોધનની વિભાવના, તેનું સ્વરૂપ અને તે માટેની પદ્ધતિ : ક્ષેત્રકાર્યનું મહત્વ; સાહિત્યિક સંશોધનનું કાર્યક્ષેત્ર અને મધ્યકાલીન કૃતિના પાઠનિર્ણય તેમજ સમ્પાદન માટેની પદ્ધતિ.
- (b) ગુજરાતી સાહિત્ય-સંશોધન-ક્ષેત્રે મહત્વનું પ્રદાન કરનારા સાહિત્યકારો; કેશવ હ. ધ્રુવવ; મેઘાણી; ભોગીલાલ સાંડેસરા; કે.કા.શાસ્ત્રી; હરિવલ્લભ ભાયાણી; પુષ્કર ચંદરવાકર; જયન્ત કોઠારી અને બળવન્ત જાની.
- (a અને b માંથી 2 ટૂંકનોંધ માટેના પ્રશ્નો, ટૂંકનોંધ માટેના 2 વૈકલ્પિક પ્રશ્નો સાથે)

Unit—X

મુદ્દા

- (a) તુલનાત્મક સાહિત્ય-અધ્યયનની વિભાવના, તેનું સ્વરૂપ અને તે માટેની પદ્ધતિ.
- (b) પ્રાંતીય સાહિત્ય (ધ પ્રોવિન્સ્યલ લિટરેચર); પશ્ચિમનું સાહિત્ય (ધ વેસ્ટર્ન લિટરેચર); ઉપખણ્ડીય સાહિત્ય (ધ કોન્ટિનેન્ટલ લિટરેચર) અને વિશ્વ સાહિત્ય (વર્લ્ડ લિટરેચર).
- (a અને b માંથી 1 પ્રશ્ન, 1 વૈકલ્પિક પ્રશ્ન સાથે)

નોંધ : 10 સંક્ષિપ્ત ઉત્તરો માટેના પ્રશ્નો 1 થી 10 કોટિઓમાંથી કાઢવા. 11મો પ્રશ્ન 1થી 10 કોટિઓને સર્વસાધારણપણે આવરી લેતો તેમજ નિબન્ધ-પ્રકારનો કાઢવો.

Elective—I

ગુજરાતી સાહિત્યકોશ - ભાગ 1, 2, 3 - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ
ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ભાગ 1 થી 4 ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ
ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન) - અનંતરાય રાવલ

Elective—II

સ્વાધ્યાય અને સંશોધન - ડૉ. બળવન્ત જાની
મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતા - ડૉ. બળવન્ત જાની
ભાષાપરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ - જયન્ત કોઠારી

Elective—III

લોકકથાનાં મૂળ અને કુળ - ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
તુલનાત્મક સાહિત્ય - ડૉ. ધીરુ પરીખ
અભિનવનો રસવિચાર અને બીજા લેખો - નગીનદાસ પારેખ

Elective—IV

સાહિત્યમાં આધુનિકતા - ડૉ. સુમન શાહ
સુરેશ જોષીથી સુરેશ જોષી - ડૉ. સુમન શાહ
સાહિત્યિક સંશોધન વિશે - ડૉ. સુમન શાહ
સ્વરૂપસન્નિધાન - સમ્પાદક - ડૉ. સુમન શાહ
પશ્ચિમનું સાહિત્ય-વિવેચન - ભાગ 1, 2 ડૉ. શિરીષ પંચાલ
ગુજરાતી કથાવિશ્વ - ડૉ. નરેશ વેદ અને ડૉ. બાબુ દાવલપુરા

Elective—V

ગુજરાતી નવલકથા : રાધેશ્યામ શર્મા, રઘુવીર ચૌધરી
આધુનિકતાવાદ : ડૉ. પ્રમોદકુમાર પટેલ
સાહિત્યિક તત્વોની માવજત : જયન્ત કોઠારી